

Богословська думка християнського Сходу

ДОГМАТИЧНІ РОЗХОДЖЕННЯ МІЖ КАТОЛИЦЬКОЮ І ПРАВОСЛАВНОЮ ЦЕРКВАМИ*

Так звана «велика схизма між Сходом і Заходом», а точніше між Латинською і Візантійською Церквами, була вислідом довгих процесів та подій історичного, культурного, релігійного і політичного характеру, які сприяли відчуженню цих двох частин однієї Церкви Пресвятої Трійці.

Ці процеси і події можна коротко перелічити так: під-апостольські та ранньо-християнські схизми і єретичні рухи; непорозуміння календарного порядку відносно дати св. Пасхи за Папи Віктора (189—198); Аріянська ересь та інші христологічні суперечки, що закінчилися ерессю і схизмою монофізитів та несторіян після Халкедонського Собору у 451 р.; виникнення патріархатів і питання римського примату, як теж суперечки між патріархами; непорозуміння і боротьба між Церквою і державою; перенесення імперської столиці з Риму до Нового Риму, чи Візантії, у 330 р.; цезаропапізм візантійських царів і папоцезаризм Папи Лева I і його наслідників; Акацієва схизма (484—519); кількасотлітні суперечки про «філіокве»; суперечки і схизма за патріархатів Фотія та Ігнатія, що тривали аж до загального собору у Царгороді (869—870); у міжчасі проходило мовне, богословське, культурне, літургічне і політичне відчуження обох Церков, що виразно виявилось у суперечці між Патріархом Куриларієм і папським легатом кардиналом Гумбертом де Сільва Кандіда у 1054 р.

Остаточна схизма, однак, прийшла аж у 1204 р. внаслідок IV хрестоносного походу і захоплення та сплюндрування Царгороду, як теж встановлення латинського царгородського патріархату і латинської імперії під назвою «Рома-

* Доповідь була виголошена на першому симпозіумі на тему: «Український екуменізм», що відбувся заходами Українського Патріархального Світового Об'єднання 2 грудня 1983 р. у Торонто (Канада) в рамках IV Конгресу СКВУ.